

bylo v tomto případě nemožno, když dodávky staly se v různých obdobích, ba dodávka, o niž tu jde, stala se teprve 10. října 1922, tedy v době, kdy žaloba u krajského soudu byla již podána, a žaloba, o niž se tu jedná, byla podána 3. listopadu 1922, tedy v době, kdy ve věci u krajského soudu zahájené byl již odbyt první rok a byla straně žalované uložena lhůta, by podala odpověď na žalobu. Žalobkyni dle toho nezbývalo, než aby pohledávku ze samostatné dodávky vymáhala žalobou u soudu obecně příslušného, neboť nejde o část jednotného dluhu kapitálového, jak jej má § 55 j. n. na mysli, nýbrž uplatňuje se samostatný nárok z dodávky zboží, který nebylo lze spojit se žalobou u soudu krajského již podanou.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle zjištění nižších soudů jest zažalovaná částka penízem za díl zboží, jednotnou objednávkou ze dne 9. června 1922 zakoupeného, avšak v částkách dodávaného a zvlášť fakturovaného. Tím však, že každá dodávka byla zvlášť fakturována, nedoznalo původní právní jednání žádné změny; vždyť ohledně v e š k e r ý c h kusů zboží stala se při objednávce shora zmíněného dne dohoda, všech kusů měl žalovaný nabýti z téhož právního důvodu, z kupní smlouvy, jde o jednotnou dohodu, jednotný právní důvod a o jednotnou smlouvu, třeba předmětem jejím byla celá řada zboží. Při jednotné smlouvě nemusí však býti jednotným i plnění, naopak jest přípustno i plnění po dílcích, aniž tím jednotnost smlouvy trpí. Dílčími dodávkami nepovstává nový právní poměr, i když jsou doprovázeny zvláštní fakturou, jednotlivé této dodávky se týkající, nýbrž zůstávají vždy jen plněním z původní smlouvy, Z toho ovšem neplyne, že by musely všechny dodávky býti uplatňovány jedinou žalobou; arcíť, jsou-li uplatňovány více žalobami, nutno se pak řídití předpisem §u 55 j. n. Tak tomu jest v tomto případě. Žalovaná firma pozastavila druhou i třetí dodávku, takže tyto dvě poslední jsou ve sporu. Žalobce požaduje žalobami o zaplacení těchto dodávek částku celkové pohledávky a pro tyto žaloby jest pak směrodatným celý nedoplatek z obou posledních sporných dodávek. Jelikož nedoplatek tento daleko převyšuje hranici příslušnosti okresních soudů, soud své stolice právem a s přiléhavým odůvodněním námitce nepřislušnosti vyhověl. Věci nikterak není na překážku, že první žaloba (z druhé dodávky) byla podána ještě před dodávkou poslední, neboť nestala se pohledávka za poslední dodávku samostatnou pohledávkou a nemůže považována býti ani za nezaplacený zbytek žalobcovy pohledávky, jelikož skutečně nedoplatek ten činí obě poslední, posud nezaplacené částky celkové pohledávky.

Čís. 2505.

Zákon ze dne 9. dubna 1920, čís. 260 sb. z. a n., o úpravě uhelného hospodářství.

Tím, že úřadem vydán byl výrobci poukaz, by dodal uhlí, jehož přidělu bez označení výrobce bylo se domáháno, nevzešla ještě mezi poukázaným výrobcem a žadatelem smlouva dodací.

(Rozh. ze dne 17. dubna 1923, Rv I 1130/22.)

Žalovaný žádal u uhelného inspektorátu v M. za přiděl vagonu koksu, načež inspektorát přikázal žalující firmě, by dodala žalovanému vagon koksu. Ježto žalovaný, dav vagon koksu žalobkyni k dispozici, zdráhal se zapraviti kupní cenu, domáhala se ji žalobkyně žalobou, již o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Zjištěno jest, že mezi stranami smlouva o dodání koksu sjednána nebyla, a jde toliko o to, zda smlouva byla a mohla býti nahrazena úředním přidělem koksu ve smyslu zákona ze dne 9. dubna 1920, čís. 260 sb. z. a n. Dle §u 3 tohoto zákona bylo veškeré uhlí v území republiky Československé dáno pod závěru, což mělo ten účinek, že s uhlím — k němuž dle §u 2 cit. zák. patří i koks — není dovoleno nakládati bez poukazu orgánů, kterým náleží úprava hospodaření uhlím. Z tohoto ustanovení jasně lze seznati, že s poukazem příslušných orgánů jest dovoleno nakládati uhlím i koksem, tedy že bylo lze ohledně těchto výrobku soukromoprávní smlouvy uzavírat, když k tomu příslušní orgánovč udělili poukaz. Z toho následuje dále, že nebylo úmyslem zákona vyloučiti naprosto uzavírání smluv soukromoprávních ohledně uhlí, nýbrž učiniti je závislými na úředním poukazu, a není také nikde v zákoně stanoveno, že přiděl uhlí dle tohoto zákona nahražoval smlouvu o dodání uhlí mezi výrobcem a spotřebitelem. Proto byli spotřebitelé, kteří si chtěli uhlí opatřiti, nuceni opatřiti si nejprve přiděl uhlí a, když se jim ho dostalo, mohli teprve smlouvu o dodání uhlí s výrobcem učiniti. Nelze proto souhlasiti s náhledem žalobkyně, že úřední příkaz uhelného inspektorátu jest právním důvodem k dodání uhlí (koksu), tak že tu není místa pro soukromoprávní ujednání stran. Názor tento v citovaném zákoně opory nemá.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Docela správně pochopily nižší stolice zařízení zákona ze dne 9. dubna 1920, čís. 260 sb. z. a n., a marně dovolání proti pojetí tomu brojí. Nelze sice popírati, že by také dalo se mysliti takové zařízení, jaké si dovolatel představuje, ale zákon neposkytuje proto opory, že to tak myslil. Naopak. Práví-li § 1, že úprava hospodaření uhlím náleží ministerstvu veřejných prací, je tím řečeno, že mu náleží úprava jak těžby, tak obchodu a spotřeby, tedy, o co právě jde, právě i úprava obchodu; úprava, praví zákon, pouhá úprava, nikoli tedy, že stát chtěl převzít obchod sám ve vlastní ruce, v ruce ministerstva, jak by tomu bylo, kdyby, jak dovolání míní, zákonem tím bylo se uhlí bývalo stalo statkem, vyloučeným z právního obchodu. V souhlasu s tím, že zásah státu omeziti se měl na pouhou úpravu všeho hospodářství uhelného a tedy i obchodu, ustanovuje § 3, že veškeré uhlí v území státu je pod závěrou, závěra pak — a v tom jest těžisko předpisu, nikoli v samém

výrazu »závěra« — že má ten účinek, že není dovoleno s uhlím nakládati bez poukazu orgánů, kterým úprava uhelného hospodářství náleží. Z toho plyne úsudkem z opaku, že, dá-li k tomu orgán takový poukaz, je dovoleno uhlím nakládati. Poukaz tedy neznamená než svolení úředního orgánu k té které dispozici s uhlím. Pak-li však je to pouhé svolení, předběžné schválení úřední (»poukaz«), je tím jen řečeno, že dispozice bez takového svolení je neplatná a ovšem dle §u 26 zákona při úmyslnosti přestupku i trestná, nenásleduje však z toho, že již sám poukaz jest dispozicí, nýbrž právě naopak, že se soukromoprávní dispozice majitele uhlí vyhledává a že poukaz znamená jen její sankcionování a nedostatek poukazu nedostatek sankce. Záleží-li tedy dispozice v prodeji uhlí, musí přes poukaz úředního orgánu býti uzavřena mezi výrobcem uhlí a jeho odběratelem kupní smlouva, nikterak smlouvu tu nenahraňuje již poukaz sám. Kupní smlouva mezi stranami však uzavřena nebyla, protože se nestalo nic jiného, než že žalobkyně na úřední poukaz, že se povoluje dodati žalované tolik a tolik koksu, koks bez dalšího dotazu u žalované a bez všelikého jejího prohlášení zaslala, žalovaná však ho nepřijala. Kdyby ho byla přijala, byla by ovšem vznikla smlouva t. zv. reální nabídkou a reálním přijetím. Žalobkyně ovšem hájí dále stanovisko, že když žalovaná podala v úřadu přihlášku na uhlí a na základě této přihlášky úřad vydal na žádané množství zákonný poukaz, není to ničím jiným, než že přihláška jest nabídkou, kterou úřad poukazem žalobkyni dodal a takto zprostředkoval; že tu tedy byla nabídka žalované a tu že vyřídila žalobkyně tím, že zboží zaslala, tedy reálním přijetím, a tak že smlouva řádně vznikla. O tom by se dalo mluvit, kdyby v přihlášce žalované bylo stálo, že žádá, by jí uhlí bylo přiděleno od žalobkyně. To však nebylo vůbec ani tvrzeno a přihláška sama nebyla předložena, takže nelze za jiné míti, než že přihláška zněla pouze na přiděl koksu, aniž by dodavatel byl určen, a že tedy úřadu bylo volno, vydati poukaz na dodavatele, kterého sám vybere. V tom případě však najisto žádost za přiděl není zároveň nabídkou určitému dodavateli, tomu, kterého potom úřad dle vlastního uvážení sám určí. Vždyť žadateli nemusí tento úřadem vybraný dodavatel vyhovovati a přes povolení přidělu nemusí s ním ve smlouvu vejíti. Mínil-li dovolatelka, že, kdyby poukazu nevyhověla, že by propadla trestu dle §u 26 zákona, a shledává-li v tom nesrovnalost, by pod trestem byla povinna, poukazu vyhověti, avšak žalovaná aby na poukaz vázána nebyla, mylí se očividně, neboť dle §u 26 tresce se toliko ten, kdo se úmyslně proviní proti ustanovení tohoto zákona, tedy pro tento případ proti ustanovení §u 3; dle něho se však provinuje pouze ten, kdo bez poukazu povolaného úředního orgánu uhlím disponuje, tedy nedovoleně, nikoli však ten, kdo poukazu nevyhoví, neboť zákon praví, že jen provinění proti ustanovením zákona se tresce, nikoli že se tresce neuposlechnutí úředního poukazu. Smlouva tedy nevzešla a nebyla žalovaná povinna koks přijmouti.

Čís. 2506.

Železniční dopravní řád.

O tom, zda odesílatel je povinen zaplatiti přírážky k dovoznému, rozhoduje skutečná povaha zboží, nikoliv účel, k němuž bylo snad určeno.